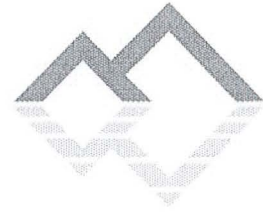

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN
REVISIONSKONTORET

REVISIONSRAPPORT
GRANSKNING AV
Delårsbokslut augusti 2017

Ansvarig: Leif Gabriellson

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING.....	3
2	INLEDNING/BAKGRUND	3
3	RESULTAT.....	4
3.1	DELÅRSRAPPORTEN.....	4
3.2	MÅLUPPFYLLELSE	5
3.2.1	Finansiella mål	5
3.2.2	Strategiska mål	6
3.2.3	Vår bedömning	7
4	ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE	7

1 SAMMANFATTNING

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat regionens delårsbokslut per augusti 2017. Granskningen har genomförts med utgångspunkt i Lag om kommunal redovisning, Rådet för kommunal redovisning (RKR) och God redovisningssed.

Sammanfattningsvis är våra iakttagelser och bedömningar följande:

- Regionen prognostiserar för året – 170 mkr vilket vid årets slut innebär ett totalt balanserat underskott på -941 mkr. Därtill kommer återlånet som 2016 uppgick till 3,1 mdr¹.
- För att behålla likviditeten har regionen under perioden lånat 80 mkr. Lånen uppges ska finansiera investeringar i verksamheten vilka per den sista augusti uppgick till 66,5 mkr. Trots lån har likviditeten försämrats i jämförelse med slutet av 2016. Ytterligare 20 mkr planeras att lånas innan årets slut, men det är osäkert om det räcker för att klara likviditeten.
- Det egna kapitalet är negativt -112,1 mkr och soliditeten (betalningsförmåga på lång sikt) redovisas inte alls i delårsbokslutet liksom ansvarsförbindelsen som enligt årsredovisning 2016 uppgick till 2,3 mdr.
- Regionfullmäktiges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning förväntas inte uppnås. Regionfullmäktige har beslutat att revidera de finansiella målen om en långsiktigt hållbar ekonomi och kostnadskontroll (nettokostnadsutveckling) efter en beredning av regionstyrelsen vilket innebär att resultatet står i strid med kommunallagen eftersom budgetens intäkter ska överstiga kostnaderna.
- Liksom tidigare nås inget av tillgänglighetsmålen då regionen inte klarar den nationella vårdgarantin 0-7-90-90, mål om väntetid inom akutmottagningen eller att erbjuda ett första besök inom 30 dagar inom barn- och ungdomspsykiatri.
- De strategiska målens karaktär och avsaknaden av en samlad bedömning i delårsrapporten försvårar möjligheten att bedöma om de förväntas uppfyllas vid årets slut. Vi ser ett behov av att regionstyrelsens tolkning av fullmäktiges mål utvecklas till att bli mer konkreta och tydliga.
- Av regionstyrelsens åtta aktiva mål förväntas tre uppfyllas. Det är positivt att sjukfrånvaron för medarbetare fortsätter att sjunka och även hos länets medborgare minskar sjukpenningdagarna. Mål om att minska beroendet av bemanningsföretag nås inte då kostnaderna är högre än föregående år.

2 INLEDNING/BAKGRUND

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ansvaret omfattar även att räkenskaperna förs och är upprättade i enlighet med lag samt att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna är regionfullmäktiges demokratiska kontrollinstrument och ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

---

¹ Med återlån menas att regionen lånar från medarbetarnas pensioner för att finansiera investeringar eller verksamhet.

Syfte

Syftet med granskningen av delårsrapporten är att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för att enligt KomL 9 kap. § 9 a bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

3 RESULTAT

3.1 DELÅRSRAPPORTEN

Huvudsakliga iakttagelser

Delårsbokslutet redovisar ett prognostiserat resultat för året på - 170 mkr vilket om det förverkligas innebär ett totalt balanserat underskott på -941 mkr plus återlån på 3,1 mdr².

Nettokostnadsförändringen uppgår till 5 % vilket skiljer sig från målet på 1,4 % och det ursprungliga målet som var - 2 %.

De ekonomiska effekterna av beslutade resultatförbättrande åtgärder har ännu inte gett önskad effekt enligt delårsbokslutet.

De viktigaste målen för ekonomin, en långsiktigt hållbar ekonomi och kostnadskontroll har efter beredning av regionstyrelsen reviderats. De ändrade målen innebär att fullmäktige godkännt ett negativt resultat, vilket är i strid med kommunallagen eftersom budgetens intäkter ska överstiga kostnaderna.

Årets första prognos visade, liksom tidigare år, en kraftig avvikelse från budget. Vi anser fortsatt att budgetprocessen bör utvecklas för att ge förutsättningar för en tydlig styrning och grund för ansvarsutkrävande gentemot verksamheterna.

Kostnaderna för bemanningspersonal har ökat ytterligare jämfört med föregående år och det mål regionstyrelsen beslutat om att minska kostnaderna till 2015 års nivå ser inte ut att nås.

Det egna kapitalet är negativt -112,1 mkr och tillgångarna i värdepappersportföljen är förbrukade. Soliditeten (betalningsförmåga på lång sikt) redovisas inte alls i delårsbokslutet.

För att behålla likviditeten har regionen under perioden lånat 80 mkr. Lånen uppges ska finansiera investeringar i verksamheten vilka per den sista augusti uppgick till 66,5 mkr. Trots lån har likviditeten försämrats i jämförelse med slutet av 2016. Ytterligare 20 mkr planeras att lånas innan årets slut, men det är osäkert om det räcker för att klara likviditeten.

För investering av en operationsrobot har 1 mkr använts från avsättningar till för haveripotten och 12 mkr från potten för oförutsedda händelser. I haveripotten återstår 1,2 mkr och potten för oförutsedda händelser är förbrukad.

Regionstyrelsen bör utveckla budgetprocessen för att ge förutsättningar till en god ekonomisk hushållning. En bra budgetdialog med verksamheterna och en väl kommunicerad budget ger förutsättningar för en tydlig styrning och en förtroendefull grund för ansvarsutkrävande gentemot verksamheterna. I nu rådande förhållanden med en ekonomisk obalans redan i ingången av året och bristande budgetdialog med verksamheterna, försvåras ett reellt ansvarsutkrävande.

---

² Med återlån menas att regionen lånar från medarbetarnas pensioner för att finansiera investeringar eller verksamhet.

Det saknas en redovisning av pensionsportföljens utveckling i förvaltningsberättelsen.

Bolag och stiftelser

Väsentliga delar av regionens engagemang i bolag och stiftelser redovisas.

Vi har noterat att Länstrafiken prognostiserar ett underskott på 5,9 mkr och fullmäktige har beviljat bolaget en kapitaltäckningsgaranti för upp till 8 mkr. Bolagets prognostiserade underskott ingår enligt uppgift i regionens helårsprognos, men betraktas som osäker.

Stiftelsen Jamtlis byggnation av Nationalmuseum har pressat Jamtlis likviditet och krävt att stiftelsen upptagit ett banklån på 17 mkr. Jamtli har uttryckt önskemål till Region Jämtland Härjedalen och Östersunds kommun om att utöka driftbidrag för att täcka amorteringen på 212 500 per part och år genom ökat driftbidrag³. Vi finner ingen upplysning om hur detta planeras att hanteras i delårsrapporten.

Räkenskaper

Delårsbokslutet är i allt väsentligt uppställd enligt lag. Dock saknas en redovisning av förändringen av ansvarsförbindelsen.

Enligt Lag om kommunal redovisning ska varje sammandragen post i balansräkningen specificeras om det inte klart framgår av bokföringen i övrigt. För hantering av detta skickar ekonomiavdelningen årligen ut anvisningar med instruktioner över vad som ska specificeras och vilka underlag som ska bifogas specifikationerna.

Utifrån ett urval baserat på risk- och väsentlighet har ett antal specifikationer granskats. Granskningen visar att granskade specifikationer av balansräkningens poster i allt väsentligt är rättvisande.

3.2 MÅLUPPFYLLELSE

Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat, verksamhetsmål och finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Regionfullmäktige har beslutat om 5 finansiella mål och 21 strategiska mål. De strategiska målen har tolkats av regionstyrelsen och brutits ned i ca 160 framgångsfaktorer inom områdena samhälle, patient, medarbetare och verksamhetsresultat. För varje mål finns mellan 7-22 framgångsfaktorer.

3.2.1 Finansiella mål

Av fem finansiella mål, återredovisas att mål om investeringstak per år i mkr förväntas att uppnås. Målet om självfinansieringsgrad återredovisas inte per augusti, men uppges att det kommer att uppnås. Målet om självfinansieringsgrad är inte tillämpligt i den ekonomiska situation regionen befinner sig i.

Viktiga finansiella mål, en långsiktigt hållbar ekonomi och kostnadskontroll, förväntas inte att nås vid årets slut.

I juni föreslog regionstyrelsen fullmäktige att revidera dessa två mål med anledning av det prognostiserade underskottet. Revideringen innebär att man godkänner ett negativt resultat vilket är i strid med KomL 8:4.

---

³ Rapport om Stiftelsen Jamtli. Dnr: RS/1065/2017

3.2.2 Strategiska mål

Eftersom få av framgångsfaktorerna är mätbara baseras bedömningarna i flera fall på aktiviteter som genomförts eller planerat att genomföras. Det saknas ett uttalande eller analys från regionstyrelsen om fullmäktiges strategiska mål förväntas uppfyllas vid årets slut. Vi har därför gjort en analys av regionstyrelsens aktiva mål som regionstyrelsen bedömt vara viktiga att fokusera på för att verkställa det uppdrag och övergripande strategiska mål som fullmäktige beslutat om⁴.

Nytt för i år är att en sammanställning av respektive område redogörs i ett cirkeldiagram där resultatet av gröna, gula och röda pilar sammanställts. Framgångsfaktorerna värderas utifrån bedömning nedan enligt s 23 i delårsbokslut.

GRÖN	Rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2017. Framgångsfaktorn är uppfylld.
GUL	Rätt åtgärder för att framgångsfaktorn ska bli <i>uppfylld till årets slut</i> är planerade och/eller påbörjade.
RÖD	Fel åtgärder eller inga åtgärder är planerade eller påbörjade.

Samhälle

Inom område samhälle uttrycks flera av framgångsfaktorerna i form av att *stimulera, verka för, utveckla och samverka* vilket vi bedömer är aktiviteter som redan ingår i nämndernas uppdrag. Av de 59 framgångsfaktorerna som återredovisats är endast 2 röda, dessa avser företagsbesök och samverkan mellan BUP, elevhälsan och socialtjänsten.

För regionstyrelsens *aktiva mål* noterar vi att tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatri inte förväntas uppnås. För mål om minskning av sjukpenningtal hos länets medborgare saknas utfallet, men målet uppges förväntas att uppnås.

Patient

Inom område patient redovisas samtliga 25 framgångsfaktorer som gula eller gröna, dvs. de bedöms vara uppfyllda vid årets slut. Regionen klarar dock, liksom tidigare, inte att uppfylla något av tillgänglighetsmålen då regionen inte klarar den nationella vårdgarantin 0-7-90-90, mål om väntetid inom akutmottagningen eller att erbjuda ett första besök inom 30 dagar inom barn- och ungdomspsykiatri. Detta borde ha en koppling till framgångsfaktorerna inom patientperspektivet.

Regionstyrelsens *aktiva mål* om att vårdskador ska minska har förbättrats, vilket enligt uppgift kan ha ett samband med att mätmetoden har förändrats. Att metoden förändrats framgår inte av kommentarerna till utfallet. För mål om att minska återinskrivningar redovisas ett varierande utfall inom ett spann som går över målgränsen, men enligt den bedömning som gjorts förväntas målet uppnås vid årets slut. Upplysning har lämnats om att det finns behov av korrekt utdata i egna system, vilket medför en risk att måluppfyllnaden inte är korrekt redovisad.

Medarbetare

⁴ Regionstyrelsens verksamhetsplan och uppföljningsplan 2017. Dnr: RS/1563/2016

Inom område medarbetare redovisas samtliga 21 framgångsfaktorer som gröna eller gula, t.ex. avseende en kompetensförsörjning som understödjer omställning till framtidens behov. Flera områden inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen uppger dock att de har brist på personalresurser samtidigt som verksamheternas behov ökar vilket medför ökade kostnader för bemanningspersonal.

Uppföljningen av regionstyrelsens *aktiva mål* visar att mål om minskat beroendet av bemanningsföretag inte uppnås. Vi ser dock att målet om medarbetarnas sjukfrånvaro har fortsatt i positivt riktning och redovisas som uppfyllt.

Verksamhetsresultat

Fullmäktiges mål om "*God ekonomisk hushållning*" innebär enligt regionplanen att regionen ska uppnå och bibehålla en styrka i ekonomin och långsiktigt följa principen att varje generation jämställt och solidariskt bär kostnaderna för den service den konsumerar och beslutar om.

Regionstyrelsen har för verksamhetsresultat redovisat 28 av 34 framgångsfaktorer som gröna eller gula och i den ekonomiskt svåra situation regionen befinner sig i har vi svårt att se om fullmäktiges mål om god ekonomisk hushållning har tolkats korrekt.

Vi bedömer att regionstyrelsens *aktiva mål* inom området ger en mer rättvisande bild. Nettokostnadsförändringen har ökat istället för att minska och som tidigare nämnts klarar regionen inte vårdgarantin i något av perspektiven.

3.2.3 Vår bedömning

Uppfyllanden av de finansiella målen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning är inte förenliga med fullmäktiges mål. Det ekonomiska läget är allvarligt på både kort sikt, avseende den ansträngda likviditeten och på längre sikt vad avser att finansiera amorteringen av de lån som regionen upptagit. Detta i kombination med att upprätthålla god vård till regionens medborgare.

Utifrån vår analys av de strategiska målen och framgångsfaktorerna som regionstyrelsen tolkat fullmäktiges uppdrag genom har vi svårt göra en bedömning av om de är förenliga med fullmäktiges mål. Vi saknar därtill en övergripande sammanställning av hur regionstyrelsen anser att utfallet är förenligt med fullmäktiges beslutade mål.

Vi rekommenderar regionstyrelsen att utveckla sin tolkning av fullmäktiges mål för att tydliggöra kopplingen.

4 ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Granskningen har genomförts av revisionskontoret.

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör